

Suárez Cuadros, Simón José, Vercher García, Enrique J.,
Barros García, Benamí, Marynenko, Pavlo,
Quero Gervilla, Enrique F. (Eds.)

NEW TRENDS IN SLAVIC STUDIES

УРСС
Москва • 2020

ББК 81.2

Suárez Cuadros, Simón José, Vercher García, Enrique J., Barros García,
Benamí, Marynenko, Pavlo, Quero Gervilla, Enrique F. (Eds.)

New Trends in Slavic Studies. - M.: КРАСАНД. 2021. - 976 с.

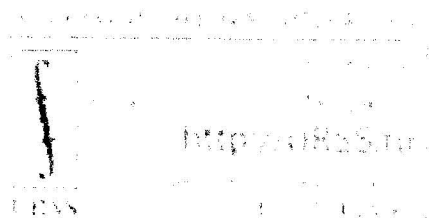
Данная книга представляет собой сборник научных трудов по докладам V Международной конференции «Дни славистики в Андалузии».

Монография разделена на шесть частей, каждая из которых посвящена определенной тематике: «Изучение и преподавание славянских языков и культур», «Лингвистические исследования», «История, культура и картина мира», «Славянская литература и формы культурного самовыражения», «СМИ, политический дискурс и международные отношения», «Прямой и обратный перевод славянских языков».

Книга рекомендована специалистам, студентам и тем, кто интересуется славянскими странами.

ISBN 978-5-396-01059-8

30523 ID 271059

SUMMARY

Introducción.....	10
Introduction.....	11

PLENARY PAPER

<i>Rafael Guzmán Tirado. Зарождение славистики в Испании.....</i>	15
---	----

Section 1

LEARNING AND TEACHING SLAVIC LANGUAGES AND THEIR CULTURES

<i>Tatyana Gavrilova Angelova. Attitudes of Bulgarian Language Teachers to Digital Literacy.....</i>	25
<i>Bajić Ljiljana. Литературно-художественный текст и преподавание славянских языков в межкультурном контексте.....</i>	33
<i>Anna Belozorovitch. «What Words Do»: Teaching Russian and Translation to Italian Students.....</i>	40
<i>José Alejandro Calero Díaz, Daniela Podhajská. Mini manual de lengua checa para estudiantes de intercambio y otros visitantes hispanohablantes..</i>	46
<i>Joan Castellví. Анализ задания как дидактической единицы обучения в курсе русского языка на основе TBLT.....</i>	53
<i>Ana Čavar, Ana Marija Valencia Spoljaric. Percepción de la complejidad del croata como lengua extranjera entre los estudiantes hispanohablantes..</i>	64
<i>Elena del Pozo Infante. Análisis de errores durante el aprendizaje de una lengua eslava.....</i>	69
<i>Karina Giel. Nauczenie związków frazeologicznych na początkowym etapie nauki języka chorwackiego jako obcego.....</i>	75
<i>Darina Hradilová. The Acquisition of Czech as a Foreign Language by Slavic and Non-Slavic Speakers: Possibilities and Limits.....</i>	81
<i>Васпентина М. Илић, Весна С. Николић. Најфреквентнији проблеми са усвајањем предлога у српском језику као страном (L2) на почетним нивоима учења (A1 и A2).....</i>	88
<i>Халам Карасјева. Сопряженное изучение дисциплин в развитии иноязычной коммуникации.....</i>	98
<i>Лейфланд Беритссон Лариса Владимировна, Новикова Виктория Викторовна. Содержание понятия “образованный носитель языка” и социокультурная компетенция в обучении русскому языку на уровнях С1/С2.....</i>	102
<i>Максиматцева Наталия Вениаминовна. Культурообразующая концепция</i>	

обучения русскому языку.....	107
<i>Pola Narębska. Można prościej. Polski dla początkujących bez niespodzianek.....</i>	115
<i>Agata Kwaśnicka-Janowicz, Patrycja Pałka. Electronic Language Resource Applications for Polish Teachers in University Teaching and Teaching Polish as a Foreign Language.....</i>	119
<i>Olja Perišić Arsić. Corpora in the Classroom—the Case of the Serbian Language for Italian Speakers.....</i>	126
<i>Monika Plata, Mariusz Rutczyński. Film as an Educational Resource.....</i>	138
<i>Magdalena Zakrzewska-Verdugo. ¿Clases sin libros de texto? Enseñanza de polaco usando presentaciones.....</i>	144

Section 2

LINGUISTIC STUDIES

<i>Мишиной Алановић. Именички регулатори дијатезе.....</i>	151
<i>Petr Biskup. Vlastnosti koordinovaných konstrukcí v češtině: Co říká korpus.....</i>	158
<i>Anna Vladimirovna Gik. Poetic Grammar of a Noun (Based on Materials from the Russian Poetry Language Dictionary XX c.).....</i>	167
<i>Ирина Юрьевна Гранева. Русские личные и притяжательные местоимения как репрезентанты ценностной картины мира.....</i>	175
<i>Андрей Владимирович Григорьев. Устойчивые выражения с компонентом «медведь» в русском языке XVIII-XIX вв.....</i>	179
<i>Gueorgui Hristovskiy. С'а ~ Се in Modern Bulgarian: the Sonority Side of the Alternations.....</i>	182
<i>Mihaela Koletnik. Izposojenke v besedju iz pomenskega polja »kmetija« v slovenskogoriškem narečju.....</i>	188
<i>Ewa Komorowska. Речевой акт обещание в польской и русской языковой коммуникации.....</i>	195
<i>Nina Korbozerova. Tipo genético en la lengua española y en la lengua ucraniana (aspecto comparativo).....</i>	204
<i>Светлана Ковалёнок, Алина Масло. Соотносимая лексика итальянского, русского, английского и белорусского языков при обучении диалогической речи. Пилотное исследование.....</i>	208
<i>Ирина Степановна Куликова, Диана Валентиновна Салмина. Образность научного языка академика Н.Я. Марра как проявление его языковой личности.....</i>	219
<i>Анастасия Владимировна Кутькова. Речевой стереотип: к постановке проблемы.....</i>	228
<i>Pavlo Marynenko. El fenómeno de sincretismo en las palabras onomato-</i>	

péyicas en las lenguas eslavas orientales.....	233
<i>Alexander Matytsin</i> . Experiencia de composición de un diccionario jurídico panhispánico-ruso y ruso-panhispánico en línea.....	239
<i>Olga Merzlikina</i> . Компаративные фразеологические единицы с компонентом-зоонимом как способ выражения характеристики человека в русском и галисийском языках.....	242
<i>Marija Paunova</i> . Македонскиот јазик во јазикот на графитите.....	247
<i>Anna Stasienko</i> . Zdania z parcelacją podmiotu we współczesnym języku rosyjskim i polskim.....	253
<i>Эва Стрась</i> . Приставки иностранного происхождения, выражающие высокую степень проявления признака.....	258
<i>Александра П. Танеска</i> . Македонски јазик (минато неопределено време).....	263
<i>Enrique Javier Vercher García</i> . Amor y rodillas: Unidades fraseológicas antropocéntricas en ruso y español.....	272
<i>Stepan Stepanovich Vinokurov, Elena Sergeevna Makeeva</i> . Incorporación del <i>informational background</i> en modelos económicos: colaboración con la lingüística y otras ciencias.....	283
<i>Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska</i> . Syntactic Synonymy Expressing Causal Relation in contemporary Polish.....	287
<i>Благојка Здравковска-Адилова</i> . Суштинуцијата како кохезивна врска во македонскиот јазик.....	297

Section 3

HISTORY, CULTURE AND VISION OF THE WORLD

<i>Silvia Ascione</i> . Литературный конкурс как борьба с большевизмом: случай Али Рахмановой.....	307
<i>Dimitri Filimonov</i> . The Role of the Soviet Media in the Construction of the Image of France: 1940-1950s.....	317
<i>Tamari Lomtadze</i> . Russophone Georgian Jews.....	322
<i>Virginia Pili</i> . Trotsky's Prophecy. Vasily Chapayev and the "Bureaucratism" in Russian Civil War's Narration.....	331
<i>Алија Керимовна Полятина</i> . Искажения языкового и социокультурного пространства в условиях техногенной глобализации.....	338
<i>Ana Carina Prokopyshyn</i> . Cossacks' Legacy in Ukrainian Folk Songs.....	341
<i>Francesco Randazzo</i> . Italian Military Missions in Transcaucasia and Poland, 1918-1921: A Privileged Observatory on the Russian Civil War.....	345
<i>César Rodríguez Orgaz, Oksana Yakovyna</i> . La historia como respuesta a los desafíos recientes de Ucrania.....	358
<i>Marina Siraeva</i> . Historical Backgrounds of Humanistic Pedagogy in Russian	

Македонскиот јазик во јазикот на графитите

The Macedonian Language in the Language of Graffiti

Marija Paunova, *Ss. Cyril and Methodius University*
 maripaunova@gmail.com

1. Вовед

Графитите како цивилизациска појава се дел од градската зона особено во последните децении на 20. век. Тие се значителен и значаен дел и од македонската, пред сè, урбана култура.

Имајќи ја предвид распространетоста на оваа младешка (суп) култура, како императив, а воедно и како јазично задоволство, се отвора интересот и популарноста на темата, зашто во ерата на пишаниот говор, како што се нарекува 21. век (Џито, 2013), внимание од јазичен аспект треба да предизвикуваат и кусите натписи, т.е. графитите. Иако тие се меѓудисциплинарна реалност, иако може да се разгледуваат многуаспектно, ние се задржуваме на графитите од современ лингвистички аспект, земајќи ја предвид тероријата на природно пишување (ЕПР- естественной письменной речи)¹ и земајќи предвид дека графитите спаѓаат во една од неколкуте жанровски подгрупи на природниот пишан говор.

Во анализа ги вклучуваме љубовните графитите што го красат Скопје, со цел да видиме (најчесто) кои јазични средства од македонскиот јазик се користат во јазикот на графитите. Ги издвојуваме подоминантните јазични карактеристики на сите јазични рамништа.

2. Методологија на истражувањето

Во истражувањето се користат анализа, синтеза и компарација. Истражувањето е спроведено врз повеќе од сто текстови на љубовни графити од центарот на Скопје од базата со публични/јавни текстови на авторот на трудов.

3. Накусо за графитите

Графитите отсекогаш биле дел од културниот репертоар на Македонија (во доцното средновековие и во османлискиот период). И во современите

¹ Лебелева и др. (2011).

тенденции на културата, кратките инвентивни искази напишани на видливо место (Пандев, 2009: 136), се многуваат секојдневно и се дел од скопската градската зона, авангарда на последната четвртина на 20. век. Имајќи го предвид содржинскиот карактер се среќаваат идеолошки, спортски, персонални/лични (љубовни), морално-философски, рекламни, декоративни, еколошки, симболични, дури и новсенс графити, потоа, загатки, афоризми (Џито, 2018: 32-35). Секоја класификацијата подлежи на дополнување, така што ова групирање е времено, отворено и флексибилно.

Иако може на текстуалните графити да им се пристапи разноаспектно (историски, социолошки, фолклорно, културолошки, книжевно, психолошки), овие текстови Џито (2016: 129) ги вбројува во спонтаните, јавни текстови досега главно јазично (недоволно) обработувани или, воопшто, необработувани. При тоа ќе ги споменеме јазичните испитувања од втората половина на 20. век на лингвистите кои активно внимание посветуваат на некодифицираната усна и писмена реч, т.е. и на живата комуникација како предмет на научно истражување. Имено, специјален интерес на дел од руската лингвистика, со акцент на Барнаулско-кемеровската лингвистичка школа (Лебедева и др., 2011) од каде произлегува и тероријата на природно пишување (руската кратенка ЕПР- естественной письменной речи), се и сите форми на природниот пишан говор, меѓу кои и графитите.¹⁵

4. Јазични особености на графитите

Во овој труд го анализиравме македонскиот јазик во повеќе од сто текстуални, вербални љубовни графити напишани во поширокиот центар на Скопје, како дел од писмената форма на природно, спонтано, продуцираните јавни текстови, т.е. како дел од природниот пишан говор. Акцент е ставен на морфосинтаксичките и на лексичките единици во јазикот на графитите, кои главно имаат стилско-експресивна вредност.

Така, во разгледаните текстови како мошне чести се јавуваат формите во прво лице, пред сè единна, зашто графитите, особено љубовните графити, се главно персонални натписи, создавани од лична позиција: се ежам и целиот горам; кај и да се свртам те наоѓам; да те љубам; ја сакам; ја имам во пракса; да ти ги крикам, а се среќаваат и форми во второ лице единна, главно во, т.н. според Минова-Ѓуркова (2003: 161), неопределенолични реченици: ти знаеш како; ти ми даваш, и тоа првенствено во сегашно, но и во идно време: ќе видиш на секој ѕид; ќе поминам на кратко; ќе те скршам; ќе те изедам цела; ќе те сакам повеќе; ќе ти бидам најдобра; ќе те цедам; ќе те чувам како капка; ќе се борам за нас; за нас ќе гласам; кога ќе ти кажам.

¹⁵ Тука треба да се имаат предвид истражувањата и публикациите на Лебедева, Зырянова, Плаксина, Тюкаева.

Употребените форми во прво лице множина се повик, желба за заедништво, за споделување (во љубовта): ние како определени, конкретни и ние како кои било. Преку овие форми се вклучува и читателот на графитите во дејството, а ако се има предвид комуникативната функција на речениците, според директната експресија на емоцијата, непосредно, но и храбро се изразува и желба: да се гушнеме; да се заборавиме; да дишеме како еден: се што ќе прочитаме ќе сфатиме.¹⁶ Се среќаваат и примери со глаголи во форми за минато определно време: се опив; душо ме разболе; хемија учев од книга; те испив со очи; така и почна, по цел ден можев. Благодарение на големото богатство од глаголски форми во македонскиот јазик, како и можностите за нивна употреба со вторични значења, авторот на текстот на графитите има слобода да избере такви средства кои во моментот ги смета или интуитивно му се најекспресивни, што се потврди и во текстовите кои ги анализиравме.

Кога се зборува за љубовта како исконска, општочовечка, вонвременска емоција и димензија на човековото постоење, се среќаваат и безличните (надвременските) конструкции. Иако графитите првенствено обележуваат нешто од аспект на едно, на прво лице, некои текстови се со надвременско и современско важење: никогаш нема да се случи; се потребни двајца; да се биде итн.

Во текстовите со љубовен карактер, макар и прекуси, при тоа се акцент на љубовните графити, особено доаѓа до израз експресивниот потенцијал на македонскиот јазик преку реченици, конструкции, форми, зборови кои се експресивно обоени и обележани, зашто во нив се изразува емоција.

Доминираат суперлативите, дури и од прилози, значи се гради експресивен израз преку градирање, дури и кулминација во изразување на својството, на особеноста: кога ти си најсреќна; те сакам најмила; кога најмалку очекуваш: љубов моја највеќе; *те сакам најмногу; ти си најубава моја; ќе ти бидам најдобра*. Забележани се чести употреби на формите на обраќање (дури и метафорски) преку кои доаѓа до израз експресивно-емотивната, т.е. субјективната функција на јазикот: душо стави си лабело; душо земи огледало; волшебна, прекрасно е да се биде, како и бројни императивни форми, некои и во фразеолошки изрази: знај сè ќе сторам; преброј ми ги ребрата; само гушни ме; бацни ме; ти заврши ме лудо; душо дојди; буди ме рано; дај ми денес. Радува фреквентната употреба на членската низа –ов, со што е можно да се упатува на близина на адресатот и адресантот, покрај основната употреба за сигнализирањето блиска

¹⁶ За секоја јазична илустрација приведуваме само по неколку примери од текстовите на графитите. Заради (техничко) олеснување на читливоста на текстот и за поголема прегледност главно наведуваме дел, т.е. дел-реченица од текстовите на графитите без при тоа интерпунктиски да ја означиме скратената (неполната) реченица во согласност со Правописот на македонскиот јазик.

временска и просторна обележаност, т.е. блиска анафора: во моментов не сакам; во торбава немам; како што кричка мразов под нозеве; од душава си дел; срцево ми пука; во градиве се слуша; градов нека збори. Во фокусот на овие искази се и многуприсутните конструкции со етички, чувствен датив: ми се бацуваш ама многу; си ми секси, ми фалши; ми се осекаш; ми се (л) ежиш, што е објасниво ако се има предвид дека ова се текстови искреирани од субјективна перспектива, а при тоа општоважечки.

Нотираваме застапеност на неменливите, службените зборови: модални зборови, прилози, честички, сврзници кои служат како експресивни средства, и тоа: само гушни ме; само ти знаеш како; пак сум пијан; пак со цело срце; може звучи глупо, убаво ти е ештев итн.

Меѓу другите особености на македонскиот јазик во јазикот на графитите изразената стилска експресивизација се огледа, меѓу другото, и во употребата на експресивна лексика или во употребата на деривацки суфикси со висока експресивност.

Емоционално обоената лексика, како и употребата на поретко употребувани лексеми, и тоа како ја доближува љубовната порака од љубовните графити и го бранува и го прави динамичен текстот/исказот: волшебна, прекрасно, како и: многу сум ти настрвен. Се среќаваат и емоционално обоени суфикси и (деминутивни) глаголите изведени главно од ономаголејска основа со значење извршување на дејството во мала мера, како и можност за придружено значење на еднократност (Конески, 2003: 135-37): да ти ги крцнам коските; бацни ме увце и именки (деминутивни) преку суфиксите за изразување чувствен однос: бацни ме во увце; бацка на фацка; со една бацка во врат.

Јазичното богатство се бележи и во лексичката слобода и во лексичкото шаренило на графитите, зашто преку изборот и употребата на лексиката многу доаѓа до израз индивидуалноста на човекот (Сито, 2018: 172). Во јазикот на овој специјален вид на човечка писмено-усна активност, како што уште ја нарекува Сито (2012: 380), се среќаваат: турцизми: кога ќе те фатат будалите, *гајле ми е за ед*; *пабе ти се ситам*; од ниат ме сакаш; те сакам баш; црковнословенизми: твојот небесен вожд; интернационалните заемки: не може ни цоинот, те сакам бе кретен; разговорните, жаргонските, локално ограничени, нестандардните: *пабе кречите*; *сабајле било здраво*; како бакља гори. Сите лексеми по примањето од јазикот-донор се адаптирани во согласност со морфосинтаксичките карактеристики на македонскиот јазик.

Често авторот на графитот користи и фразеологизми, исто како и во разговорниот јазик, зашто фразеолошките изрази носат висок експресивен потенцијал, со можност за влијание врз емоциите на примачите: те испив со очи; *гајле ми е за се*; *ќе те чувам како капка во рака*; кога ќе те фатат будалите; и во добро и во зло; да ти ги крцнам коските. Покрај тоа

благодарение на готов исказ во куса форма (фразема) авторот неретко поекспресивно искажува својот став (Минова-Гуркова, 2003: 146).

5. Заклучок

По лингвистичката анализа, како и по компарирањето на јазичниот потенцијал и јазичниот состав на дел од љубовните графити на Скопје, се заклучува дека и при голема слобода (при избор на тема, на јазични средства и на простор за пишување) во продуцирањето на овие кратки публични текстови/пораки, мошне доследно и коректно, на храбар и воедно креативен и инспиративен начин се вербализира: т.е. се користи, главно, македонскиот стандарден јазик за материјализирање на разговорната, спонтаната, природната реч.

Јазикот на графитите, како жанр од природниот пишан говор, се придржува до јазичната, општоприфатената норма и рефлектира доминантно стандардни признаци на македонскиот литературен јазик на сите јазични рамништа, заедно со по некоја специфичност на разговорниот јазик. Никако не може да се каже дека во јазикот на графитите е постигнат јазичен баланс меѓу стандардниот и супстандардниот, и покрај тоа што во основата терминот пишан говор е амбивалентен.

REFERENCES

- Конески, К. (2003). *Зборобразувањето во современиот македонски јазик*. Скопје: Филолошки факултет Блаже Конески.
- Лебедева, Н.Б., Зырянова, Е.Г., Плаксина, И.Ю., Тюкаева, Н.И. (2011). *Жанры естественной письменной речи: Студенческое граффити, маргинальные страницы тетрадей, частная записка*. Москва: Красанд.
- Македонски јазик*. (1998). Opole: Uniwersytet Opolski.
- Минова-Гуркова, Л. (2003). *Стилистика на современиот македонски јазик*. Скопје: Магор.
- Павдев, Д. (2009). *Говорење и пишување (вештини)*. Скопје: Просветно дело.
- Правони на македонскиот јазик*. (2017). Скопје: ИМЈ и Култура.
- Ćuto, E. (2018). *Граффити: язык и графика*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Ćuto, E. (2016). Роль параграфемных средств в создании образа языковой личности (на материале граффитийных текстов). *Croatica et Slavica Iadertina*, XII/1; 127-152. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Ćuto, E. (2013). Студенческая эпитафика и литературная традиция.

“Искусство подделываться под слог известных писателей”.
Zadarski filološki dani IV : zbornik radova / Sambunjak, Slavomir;
Božić, Rafaela (ur.) (ss. 379-393). Zadar: Sveučilište u Zadru.